

การเปรียบเทียบการแปลความหมายภาพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5
ที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน

นางสาว จิตรา ศรีเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-033-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

015351

A COMPARISON OF PICTORIAL INTERPRETATIONS
OF PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS WITH
DIFFERENT CULTURAL BACKGROUNDS

Miss Jittra Sricharoen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Audio-Visual Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-033-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปรียบเทียบการแปลความหมายภาพของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน

โดย

นางสาว จิตรรา ศรีเจริญ

ภาควิชา

โสตทัศนศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ ดร. เชาวเลิศ เลิศไชยธาร

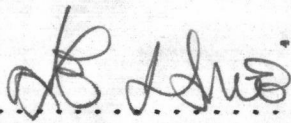
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

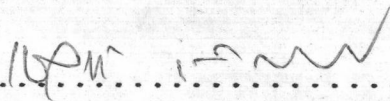
(ศาสตราจารย์ ดร. ถาวร วัชรากัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

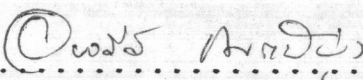
ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร. สุกรี รอดโพธิ์ทอง)

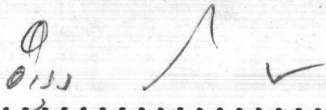
อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์ ดร. เชาวเลิศ เลิศไชยธาร)

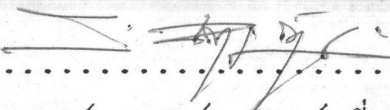
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)

กรรมการ

(อาจารย์ ดร. อารุง จันทวานิช)

กรรมการ

(อาจารย์ สมพจน์ จันทรเที่ยง)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จิตรา ศรีเจริญ: การเปรียบเทียบการแปลความหมายภาพของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมแตกต่างกัน (A COMPARISON
OF PICTORIAL INTERPRETATIONS OF PRATHOM SUKSA FIVE
STUDENTS WITH DIFFERENT CULTURAL BACKGROUNDS)

อ.ที่ปรึกษา: อาจารย์ ดร. เซาวเลิศ เลิศโลฬาร, 129 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการแปลความหมายภาพของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีพื้นฐานทางวัฒนธรรมต่างกัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ คือ
วัฒนธรรมภาคเหนือ และวัฒนธรรมภาคใต้ โดยกลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นนักเรียนโรงเรียน
บ้านปากคชะยาง อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย และโรงเรียนบ้านยะรัง อำเภอยะรัง
จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2531 จำนวนทั้งหมด 120 คน พื้นฐานทางวัฒนธรรมได้พิจารณา
ใน 7 องค์ประกอบ ได้แก่ ภาษา ขนบธรรมเนียมประเพณี อาหารการกิน ครอบครัว
สถาปัตยกรรม ศาสนา และศิลปะ นักเรียนดูภาพแล้วแปลความหมายของภาพต่าง ๆ เหล่านั้น
คำตอบของนักเรียนนำมาวิเคราะห์และเปรียบเทียบตามกลุ่มคำสำคัญ อิทธิพลทางวัฒนธรรม
และความถูกต้องในการระบุเนื้อหาของภาพ

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

1. เมื่อพิจารณากลุ่มคำสำคัญในแต่ละองค์ประกอบ ของนักเรียนที่มีวัฒนธรรม
ต่างกัน โดยส่วนใหญ่แล้ว จะตอบกลุ่มคำสำคัญเดียวกัน
2. การแปลความหมายภาพโดยใช้พื้นหลังทางวัฒนธรรมในการตอบ พบว่า
นักเรียนที่มีวัฒนธรรมภาคเหนือ ส่วนใหญ่ใช้พื้นหลังทางวัฒนธรรมของตนในการแปลความหมาย
ภาพ ในขณะที่นักเรียนที่มีวัฒนธรรมภาคใต้ จะแปลความหมายภาพตรงตามวัฒนธรรมของภาพ
3. ในการเปรียบเทียบการแปลความหมายภาพว่าถูกต้องตามเนื้อหาของภาพหรือไม่
ปรากฏว่านักเรียนที่มีวัฒนธรรมต่างกัน มีการแปลความหมายภาพถูกต้องตามเนื้อหาของภาพ ใน
องค์ประกอบสถาปัตยกรรม และองค์ประกอบศิลปะ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05 สำหรับองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ไม่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิสิต จิตรา ศรีเจริญ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 1/5/32

JITTRA SRICHAROEN: A COMPARISON OF PICTORIAL INTERPRETATIONS OF PRATHOM SUKSA FIVE STUDENTS WITH DIFFERENT CULTURAL BACKGROUNDS, THESIS ADVISOR: CHAWALERT LERTCHALOLARN, Ph.D. 129 pp.

The purpose of this research was to compare the pictorial interpretations of Prathom Suksa five students from different cultural backgrounds : from northern cultural and southern cultural backgrounds. The subjects were one hundred and twenty students from Ban Pakkayang School, Srisuchanalai District, Pattani Province. In this research, there were seven cultural background factors considered: language, family, religion, architecture, arts, tradition and custom and food and habit of consumer. The students were shown various pictures and were asked to record their interpretation. The responses were analyzed and compared by key word categories, cultural influences, and by the correctness in identifying the pictorial content.

The research findings could be summarized as follow :

1. Most of the subjects from both cultural backgrounds interpreted the pictures by using similar group of keywords.
2. The subjects from the northern cultural were influenced by their cultural backgrounds in interpreting the pictures than were the subjects from the southern culture.
3. The subjects from both the northern and southern cultural backgrounds were found to have no significant difference at the 0.05 level in the correctness of their responses in most factors except, in the factors of architecture and arts.

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา
ปีการศึกษา 2532

ลายมือชื่อนิติต วิเศษ ศิริเชษฐ
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 100W 1.5

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ จากบุคคลหลายท่าน ขอกล่าวถึงพระคุณของท่าน คือ

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. เซาวเลิศ เลิศชโลนิवार ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ที่ได้กรุณาเป็นที่ปรึกษา ให้คำแนะนำ ชี้แจง และช่วยเหลือในทุก ๆ ด้าน ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่ม ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณของท่านเป็นอย่างมาก และขอขอบคุณ อาจารย์ ดร. สุกวี รอดโพธิ์ทอง อาจารย์ ดร. อารุง จันทวานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรถวิทย์ ฒ ตะกั่วทุ่ง อาจารย์สมพจน์ จันทรเทียง ซึ่งเป็นประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุภางค์ จันทวานิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เกษม บุญส่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญธรรม อินทร์จันทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อนันต์ โอภกษ อาจารย์ ดร. เพ็ญแข ประจวบปัจจนิก คุณสมยศ สิงห์คำ คุณสุจริต บัวพิมพ์ และคุณสมชาย แสงนิล ซึ่งให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบแก้ไขและให้คำแนะนำเกี่ยวกับเครื่องมือทดลอง ขอขอบคุณอาจารย์น้ำสุখনันต์ และอาจารย์จิระพันธ์ เดมะ ที่ให้ความร่วมมือและช่วยเหลือด้านสถานที่ในการทดลองเป็นอย่างดีในระหว่างดำเนินการทดลอง ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัย ที่ให้ความอนุเคราะห์ทุนส่วนหนึ่งสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้ผู้ที่อยู่เบื้องหลังของความสำเร็จ คือ คุณพ่อ คุณแม่ น้อง และที่จะลืมไม่ได้คือ คุณนิรนาท สติรากร คุณพจมาน ศรีแดง คุณฐาปนีย์ ธรรมเมธา คุณแซมชา สุวรรณกุล คุณวลี ศรีปฐมสวัสดิ์ คุณกอบกุล อายุวัฒน์ คุณกนกรัตน์ พรนิขเนส คุณธนพจน์ ภูมิศักดิ์ คุณสายัณห์ เข้าวปรีชา คุณวิวัฒน์ บุตราภาศ คุณสายทิพย์ ชลธาร คุณวารีย์ ลิขิตเชษฐา คุณไพศาล มงคลเสารัฐ คุณสุนทรี สุภาจนาเศรษฐ์ คุณยุวัฒน์ คล้ายมงคล และมี น้อง ๆ CO และ C1 ทุกท่าน ที่ห่วงใยและให้กำลังใจตลอดมา

จิตรา ศรีเจริญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
สมมติฐานของการวิจัย	6
ขอบเขตของการวิจัย	6
คำจำกัดความของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	7
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	8
ความหมายของการรับรู้	8
ประสบการณ์เดิมกับการรับรู้	9
การรับรู้ทางสายตา	10
ภาพ	11
การรับรู้ภาพของเด็ก	12
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้	14
ความหมายของวัฒนธรรม	17
ความสำคัญของวัฒนธรรม	20
ประเภทของวัฒนธรรม	21
องค์ประกอบของวัฒนธรรม	21
องค์ประกอบ 7 องค์ประกอบที่ใช้ในการวิจัย	25
การวิจัยเกี่ยวกับการแปลความหมายภาพในทางวัฒนธรรม	
ต่างกัน	58

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย 62
	ประชากร 62
	กลุ่มตัวอย่างประชากร 62
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 63
	วิธีดำเนินการทดลอง 65
	การวิเคราะห์คำตอบ 66
	การวิเคราะห์ข้อมูล 70
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 71
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ 91
	สรุปผลการวิจัย 92
	อภิปรายผล 95
	ข้อเสนอแนะ 99
	บรรณานุกรม 101
	ภาคผนวก 118
	ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ 119
	ภาคผนวก ข ภาพเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย 121
	ภาคผนวก ค ตัวอย่างกระดาษคำตอบที่นักเรียนใช้ตอบในการ แปลความหมายภาพ 126
	ประวัติผู้วิจัย 129

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

1	ความถี่และร้อยละของคำสำคัญ ที่กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบ จากการดูภาพ จำแนกตามภาคและกลุ่มคำสำคัญด้านองค์ประกอบ ภาษา	73
2	ความถี่และร้อยละของคำสำคัญ ที่กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบ จากการดูภาพ จำแนกตามภาคและกลุ่มคำสำคัญด้านองค์ประกอบ ขนบธรรมเนียมประเพณี	75
3	ความถี่และร้อยละของคำสำคัญ ที่กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบ จากการดูภาพ จำแนกตามภาคและกลุ่มคำสำคัญด้านองค์ประกอบ อาหารการกิน	77
4	ความถี่และร้อยละของคำสำคัญ ที่กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบ จากการดูภาพ จำแนกตามภาคและกลุ่มคำสำคัญด้านองค์ประกอบ ครอบครัว	79
5	ความถี่และร้อยละของคำสำคัญ ที่กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบ จากการดูภาพ จำแนกตามภาคและกลุ่มคำสำคัญด้านองค์ประกอบ สถาปัตยกรรม	81
6	ความถี่และร้อยละของคำสำคัญ ที่กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบ จากการดูภาพ จำแนกตามภาคและกลุ่มคำสำคัญด้านองค์ประกอบ ศาสนา	83
7	ความถี่และร้อยละของคำสำคัญ ที่กลุ่มตัวอย่างประชากรตอบ จากการดูภาพ จำแนกตามภาคและกลุ่มคำสำคัญด้านองค์ประกอบ ศิลปะ	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

หน้า

- 8 ความถี่และร้อยละของการแปลความหมายภาพทั้งหมด ของ
กลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัฒนธรรมเหนือและใต้ ที่แปลความหมายภาพว่า
แสดงลักษณะเป็นภาพเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมเหนือ ใต้ หรือกลาง 88
- 9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างประชากร
ที่มีวัฒนธรรมต่างกัน ในการแปลความหมายภาพ ตามองค์ประกอบ
ต่าง ๆ ทั้ง 7 องค์ประกอบ 90